

Posudek na diplomovou práci paní Bc. I. Haškové - *Místo a role přirozeného zákona v Sumě teologické sv. Tomáše Akvinského*

Autorka zvolila zajímavé, ale dosti obtížné téma, jehož náležité zpracování je náročným úkolem. Na práci oceňuji volbu tématu a užití relativně obsáhlé sekundární literatury, také pokus o shrnutí současných tomistických diskusí o přirozeném zákoně a dále autorku chválím za to, že se mnou jako s vedoucím práce průběžně konzultovala a vícekrát upravovala původní podobu textu.

K práci mám řadu výhrad a začnu tím, co se mi jeví jako zásadní (následující výhrady mohou /měly by/ být předmětem diskuse u obhajoby). Práce není podle mého soudu dobře koncepčně rozvržena. Začíná pokusem o systematický výklad problematiky, pak přichází dějinný přehled a posléze se představují základní vlastnosti a charakteristiky přirozeného zákona. Nevhodnost tohoto rozvržení se projevuje tím, že se výklad mnoha problémů a pojmů v průběhu celé práce velmi často opakuje, čtenář je tak nucen opakovaně číst takřka totéž. Lépe by proto bylo začít dějinným přehledem a v jeho rámci vysvětlit základní pojmy a vývoj pohledů na celou tematiku (doporučoval jsem autorce, aby se inspirovala konceptem knihy S. Sousedíka, *Svoboda a lidská práva*). Pak přejít k popisu přirozenoprávní teorie u Tomáše Akvinského (systematické uchopení základních pojmů by bylo lépe vypustit, neboť se mi zdá příliš obtížné). Totéž platí pro kap. 6 (*Místo a role přirozeného zákona v Sumě teologické*), kterou by bylo lépe situovat na začátek výkladu Tomášovy koncepce. Obsah celé práce také příliš neodpovídá jejímu názvu, místu a roli přirozeného zákona v *Teologické sumě* je v práci věnována spíše okrajová pozornost.

Přejdu k dílčím nedostatkům, zdá se mi, že výklad je na mnoha místech myšlenkově nesouvislý, přeskakuje se od jedné myšlenky k druhé, aniž by byla ta první správně vysvětlena a dotažena. V pojednání o stoicích chybí výklad klíčového pojmu *oikeiosis* (navíc Herakleitos přece nebyl stoik). Není jasně

vyložení vztahů zákona a práva, resp. přirozeného zákona a lidských práv. Není řádně vysvětlena problematika závaznosti (přirozeného) zákona. Odkud tedy pramení závaznost zákona?

Práce má i mnohé formální nedostatky, uvedu jen některé. Např. autorka (pozn. 108) do citátu zahrnuje i vlastní teze a navíc tvrdí, že Tomáš cituje Kajetána. To je však nemožné, Kajetán se narodil r. 1469. Od str. 65 dále chybí na několika stranách poznámkový aparát, v hlavním textu jsou jen čísla poznámek. Autorka uvádí mezi prameny dílo J. Fuchse či F. Rickena, kteří by však měli být uvedeni v sekundární literatuře atd.

Celkově bych řekl, že autorka přecenila své síly, zvolené téma je opravdu obtížné a jeho náležité zpracování v mnoha ohledech nad její síly. Navzdory uvedeným výhradám práci doporučuji k obhajobě, předběžně ji hodnotím jako dobrou, ale o konečném hodnocení rozhodne způsob obhajoby.

doc. D. Svoboda, Ph.D.